

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I bulgarisk lag finns följande sätt att avsluta ett äktenskap genom äktenskapsskillnad:

Äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke (artiklarna 50–51 i familjerättslagen (*Semeen kodeks*)).

Äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet (artikel 49 i familjerättslagen).

Äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet som ingen av makarna anses bära skulden till. I detta fall ska en överenskommelse mellan makarna lämnas in (artikel 49.4 i familjerättslagen).

Vid äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke gör makarna en gemensam ansökan till distriktsdomstolen (*rajonen sad*) och lämnar in en överenskommelse enligt artikel 50 i familjerättslagen. I överenskommelsen ska makarna besluta om eventuella barns hemvist, föräldraansvar, umgängesrätt med och underhåll till barnen, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt makarnas efternamn.

Överenskommelsen måste godkännas av domstolen, som före godkännandet ska kontrollera om hänsyn har tagits till barnens bästa. Om domstolen anser att överenskommelsen har brister eller att tillräcklig hänsyn inte har tagits till barnens bästa fastställer den en tidsfrist för när makarna måste ha åtgärdat bristerna. Om bristerna inte åtgärdas inom tidsfristen avvisar domstolen ansökan om äktenskapsskillnad.

När det gäller äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet lämnas ansökan in av en av makarna. Ansökan behandlas av distriktsdomstolen (*rajonen sad*) med behörighet på den ort där svaranden har hemvist. Domstolen fastställer på eget initiativ vem av makarna som ska anses bära skulden till söndringen och fattar också beslut gällande föräldraansvar, umgänge med och underhåll till de barn som fötts inom äktenskapet, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt användning av mannens efternamn. Detta gäller dock endast om makarna inte själva har upprättat ett äktenskapsförord som reglerar ovanstående frågor i händelse av äktenskapsskillnad.

Vid en ansökan om äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet kan makarna meddela att de har träffat en bindande överenskommelse om föräldraansvar, umgänge med och underhåll till de barn som fötts inom äktenskapet, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt användning av mannens efternamn. Domstolen fattar i så fall endast beslut om vem av makarna som kan anses bära skulden till söndringen om en av, eller båda, parterna i målet begär detta. Domstolen måste emellertid fastställa att det finns grund för äktenskapsskillnad, dvs. djup och varaktig söndring.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

För äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke gäller följande:

För att äktenskapsskillnaden ska beviljas måste makarna avlägga en högtidlig förklaring om att de båda samtycker till att avsluta äktenskapet. Domstolen undersöker i så fall inte makarnas skäl till att avsluta äktenskapet.

För äktenskapsskillnad utan båda makarnas samtycke gäller följande:

Grunden för att bevilja äktenskapsskillnad är att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet. Det finns ingen rättslig definition av "djup och varaktig söndring i äktenskapet". Enligt doktrinen och rättspraxis vid Bulgariens högsta domstol (*Varhoven kasatsionen sad*) föreligger djup och varaktig söndring i ett äktenskap om den äktenskapliga relationen endast kvarstår formellt men är helt innehållslös enligt allmän moral och lag. Djup och varaktig söndring är ett objektivt tillstånd som ska fastställas från fall till fall. Alla sorters bevis, inbegripet muntliga sådana, är tillåtna. I lagen finns inga absoluta kriterier för djup och varaktig söndring. Enligt rättspraxis accepteras bl.a. följande som bevis för söndringen: äktenskapsbrott, långvarig de facto separation, alkohol- eller narkotikamissbruk, fysisk eller psykisk misshandel samt långvarigt försummande av familjen. Enligt den nya familjerättslagen behöver domstolen inte längre på eget initiativ besluta om vem av parterna som bär skulden till söndringen i äktenskapet: enda undantaget till detta är om en av eller båda parterna uttryckligen har begärt att domstolen ska yttra sig i frågan. Om makarna inte har träffat någon överenskommelse är skuldfrågan emellertid fortfarande en avgörande faktor vid domstolens beslut gällande föräldraansvar, umgänge med och underhåll till barn samt användning av familjehemmet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Efter äktenskapsskillnaden kan domstolen besluta att makarna ska behålla det efternamn som de hade när de var gifta eller att en av makarna, på hans eller hennes begäran, får byta tillbaka till sitt efternamn som ogift. Den andra maken kan inte motsätta sig en begäran om att behålla det äktenskapliga efternamnet eller byta tillbaka till det efternamn som bars som ogift.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Den nya familjerättslagen omfattar ett antal olika äktenskapliga egendomsordningar: ordinarie äktenskaplig egendomsordning, separat egendomsordning och avtalsmässig egendomsordning.

1. Ordinarie äktenskaplig egendomsordning: Detta innebär att alla tillgångar, inbegripet kontanta medel som förvärvats under äktenskapet är gemensamma. Tillgångarna ägs gemensamt av makarna, oavsett under vems namn de förvärvades, om båda makarna kan anses ha bidragit till förvärvet. En makes bidrag kan utgöras av pengar, arbete, omvårdnad av barnen och hushållsarbete. En tillgång antas ha förvärvats med båda makarnas bidrag såvida det inte kan bevisas att så inte är fallet. Enligt den gällande familjerättslagen (som antogs 2009) utgör kontantinsättningar inte längre gemensam äktenskaplig egendom. Tillgångar som makarna förvärvat före äktenskapet samt arv och gåvor som en make mottagit under äktenskapet är personlig egendom. Lös egendom som en make förvärvat under äktenskapet för personligt bruk eller för utövande av sitt yrke räknas som personlig egendom.

Efter äktenskapsskillnaden omvandlas den äktenskapliga egendomen till vanlig egendom.

2. Separat egendomsordning:

Den egendom som var och en av makarna förvärvat under äktenskapet ägs personligen av den make som förvärvat den. Om en av eller båda makarna ansöker om äktenskapsskillnad har var och en av makarna emellertid rätt att erhålla en del av värdet för den egendom den andra maken har förvärvat under äktenskapet, om den sökande har bidragit till förvärvet genom arbete, egna ekonomiska medel, omvårdnad av barn, hushållsarbete eller på annat sätt. Makarna delar ansvaret för att tillgodose familjens behov och är solidariskt ansvariga för de skyldigheter som de påtagit sig för att tillgodose familjens dagliga behov.

3. Avtalsmässig egendomsordning:

Enligt den nya familjerättslagen kan makarna upprätta ett äktenskapsförord. Detta är en ny möjlighet i bulgarisk lag. Äktenskapsförordet kan upprättas före eller under äktenskapet. I äktenskapsförordet fastställs endast hur parternas egendom ska fördelas, t.ex. parternas rätt till egendom som förvärvas under äktenskapet och egendom som de ägde före äktenskapet, hur egendom – inbegripet familjens hem – ska förvaltas och avyttras, fördelningen av utgifter och skyldigheter, vad som ska hända med egendomen vid en äktenskapsskillnad, makarnas underhåll under äktenskapet och i händelse av äktenskapsskillnad samt underhåll till eventuella barn i äktenskapet. Det är inte tillåtet att inkludera en klausul om att egendom som förvärvats av en av parterna före äktenskapet ska omvandlas till makarnas gemensamma egendom. Äktenskapsförordet får inte heller innehålla bestämmelser för en situation då en make ligger inför döden, utom när det gäller makarnas andel i den gemensamma egendomen i händelse av upplösning av äktenskapet. Den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen tillämpas för all egendom som inte omfattas av äktenskapsförordet.

Oavsett vilken egendomsordning som makarna väljer finns allmänna bestämmelser gällande försäljning av familjehemmet då detta är en av makarnas personliga egendom. Försäljning kan endast genomföras med den andra makens samtycke, såvida inte paret även har ett annat hem som antingen är gemensam egendom eller en av makarnas personliga egendom. Om samtycke inte erhålls kan distriktsdomaren godkänna försäljningen, om det kan fastställas att detta inte är till skada för underåriga barn eller för familjen. Om äktenskapsskillnad beviljas och familjehemmet inte kan användas separat av de två makarna beslutar domstolen att en av makarna ska ha rätten av använda hemmet, om denne har begärt detta och är i behov av bostad. Om det finns underåriga barn i äktenskapet fattar domstolen på eget initiativ ett beslut om vem som ska använda familjehemmet. Den kan besluta att den make som har beviljats föräldraansvaret får tillgång till hemmet så länge som han/hon har föräldraansvaret.

Efter äktenskapsskillnaden är de f.d. makarna inte längre varandras arvtagare och har inte längre rätt till några förmåner enligt överenskommelser som gäller om en av makarna ligger för döden. Efter äktenskapsskillnaden kan särskilt värdefull egendom som getts som gåva under äktenskapet av en make eller en nära släkting till den andra maken återtas, utom när detta kan anses gå emot allmän moral. En ansökan om att återta en gåva kan lämnas in upp till ett år efter det datum då äktenskapsskillnaden träder i kraft.

Den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen gäller om de personer som ingår äktenskap inte själva väljer en egendomsordning, och om de är underåriga eller har begränsad rättslig handlingsförmåga. Den egendomsordning som ska tillämpas förs in i ett register över makars förmögenhetsförhållanden. Egendomsordningen kan ändras under äktenskapet. Ändringen förs in i registret för civilrättsliga äktenskap och registret över makarnas förmögenhetsförhållanden. Äktenskapsförord och den valda egendomsordningen registreras i ett centralt elektroniskt register hos folkbokföringsmyndigheten. Registret är offentligt. Om ingen egendomsordning har registrerats tillämpas reglerna för den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen vid transaktioner mellan en av, eller båda, makarna och tredje man.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Den rättsliga termen i bulgarisk lag är "utövande av föräldraansvar".

I sitt beslut om äktenskapsskillnad måste domstolen också fatta beslut rörande utövande av föräldraansvar, umgänge med och underhåll till barnen i äktenskapet samt användningen av familjehemmet. Domstolen tar hänsyn till barnens bästa vid sitt beslut. Den fastställer vem av makarna som ska utöva föräldraansvar, hur detta ska gå till, umgänget mellan barnen och föräldrarna samt underhåll till barnen. När den beslutar vem av föräldrarna som ska tilldömas föräldraansvar tar domstolen hänsyn till alla omständigheter som påverkar barnens intressen. Den hör föräldrarna, och även de berörda barnen om dessa är äldre än tio år.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Enligt artikel 83 i familjerättslagen kan bara den make som inte anses bära skulden till äktenskapsskillnaden beviljas underhåll. Underhåll kan betalas i högst tre år efter äktenskapsskillnaden, såvida parterna inte har kommit överens om en längre period. Domstolen kan förlänga dessa perioder om den make som erhåller underhåll befinner sig i en särskilt svår situation och det inte är något större problem för den andra maken att betala underhåll. En f.d. makes rätt till underhåll upphör om denne gifter om sig. I praktiken är det ytterst ovanligt att f.d. makar beviljas underhåll eller beordras att betala underhåll.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Begreppet hemskillnad finns inte i gällande bulgarisk lagstiftning.

Enligt rättspraxis innebär en de facto separation endast att makarna varken bor ihop eller delar hushåll. Separation har emellertid inte samma innebörd som hemskillnad.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Se fråga 4.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se fråga 4.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

I gällande bulgarisk lagstiftning används uttrycket "annullering av äktenskap". Annullering är ett av de sätt som ett äktenskap kan upplösas på enligt bulgarisk lag. Ett annullerat äktenskap har samma rättsliga konsekvenser som ett giltigt äktenskap fram till att äktenskapet upplöses. En annullering kan bara beviljas av domstol, och äktenskapet anses inte ogiltigt förrän domstolen har utfärdat sitt beslut.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

För att ett äktenskap ska kunna annulleras måste en av makarna

ha varit yngre än 18 år då äktenskapet ingicks och, om han eller hon var äldre än 16 år, ha ingått äktenskapet utan domstolens tillstånd, fortfarande vara gift med en annan person,

ha förklarats rättsligt oförmögen eller lida av en psykisk sjukdom eller en intellektuell funktionsnedsättning som utgör grund för att denne ska förklaras rättsligt oförmögen,

lida av en sjukdom som är ett allvarligt hot mot barnens eller den andra makens liv eller hälsa, om inte sjukdomen endast är ett hot mot den andra maken och denne är medveten om det,

vara besläktad med den andra maken i rakt upp- eller nedstigande led,

vara den andra makens syskon, syskonbarn eller släkting på sidolinjen intill fjärde led, inbegripet den andra maken,

vara den andra makens adoptivförälder eller adoptivbarn,

ha tvingats ingå äktenskap under allvarligt hot mot sitt eget liv, sin hälsa eller heder, eller sin familjs liv, hälsa eller heder.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Beroende av på vilka grunder annullering begärs kan en ansökan eventuellt inges av den make som påverkas av dessa grunder. Ansökan kan också lämnas in av åklagaren, maken från det första äktenskapet eller av åklagaren och maken tillsammans. Artikel 97 i familjerättslagen innehåller en uttrycklig och fullständig förteckning över de personer som har rätt att ansöka om annullering och tidsfristerna för att inge en sådan ansökan.

En annullering av äktenskapet har samma följder som äktenskapsskillnad när det gäller makarnas personliga relationer, deras egendomsförhållande samt relationerna mellan makarna och deras barn. Vid en annullering behandlas en make som ingått äktenskapet i ond tro på samma sätt som en make som anses bära skulden vid en äktenskapsskillnad. Barn som avlas eller föds i ett annullerat äktenskap behandlas som om de fötts i ett giltigt äktenskap, och moderns make antas vara far till parets gemensamma barn.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Det enda sättet att upplösa ett äktenskap genom äktenskapsskillnad är att lämna in en framställning eller ansökan om detta till domstol.

Om parterna väljer att inleda ett medlingsförfarande avbryts domstolsförfarandet.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Distriktsdomstolarna (*rajonen sad*) är i egenskap av förstainstansdomstolar vanligtvis behöriga att pröva ansökningar om äktenskapsskillnad där skuldfrågan spelar in samt om annullering. Dessa domstolar hanterar också ansökningar om äktenskapsskillnad med båda makars samtycke. Ansökningar ska inges till domstolen på den ort där svaranden har hemvist. Domstolen är inte skyldig att på eget initiativ kontrollera sin behörighet, men måste överlämna målet till behörig domstol om svaranden motsätter sig ansökan inom den fastställda tidsfristen.

Den part som begär äktenskapsskillnad måste personligen inställa sig vid domstolsförhandlingen för att ansökan ska kunna prövas. Vid äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke måste båda parter inställa sig personligen. Vid utevaro utan giltigt skäl avisas ansökan.

En tredskodom är inte möjlig i äktenskapsmål.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Parterna i målet kan få rättshjälp på samma villkor som vid andra sorters förfaranden. Reglerna för rättshjälp finns i lagen om rättshjälp (*Zakon za Pravnata Pomosh*).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett beslut om äktenskapsskillnad med båda makars samtycke kan inte överklagas.

Efter att en part har delgett ett beslut gällande annullering eller äktenskapsskillnad har denne två veckor på sig att överklaga beslutet till regiondomstolen.

Ett beslut om äktenskapsskillnad träder i kraft även om ett överklagande har lämnats in.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, såsom denna tillämpas i artikel 621 i civilprocesslagen (*Grazhdanski protsesualen kodeks*), gäller i detta fall.

Myndigheter ska respektera domar eller andra handlingar som överlämnas till dem i form av bestyrkta kopior från den utfärdande domstolen och åtföljande intyg, om detta krävs enligt en EU-rättsakt. Domar inom ramen för artikel 21.2 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 erkänns av de behöriga registreringsmyndigheterna.

I enlighet med artikel 623 i civilprocesslagen kan berörd part vända sig till regiondomstolen med behörighet på den ort där motparten har sin hemvist eller sitt säte eller, om motparten saknar permanent adress eller säte i Bulgarien, där den berörda parten har sin permanenta adress eller sitt säte, och begära att denna domstol ska erkänna domen. Om den berörda parten varken har permanent adress eller säte i Bulgarien ska begäran inges till stadsdomstolen i Sofia.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, såsom denna tillämpas i artiklarna 622 och 623 i civilprocesslagen, gäller i detta fall.

Den part som motsätter sig ett erkännande kan överklaga beslutet om erkännande eller, i tillämpliga fall, beslutet om verkställighet. Överklagandet kan inges till Sofias appellationsdomstol. Avgörandet från Sofias appellationsdomstol kan endast överklagas till Bulgariens högsta domstol om överklagandet avser en rättsfråga.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad gäller i detta fall.

I de fall där ovannämnda förordning inte är tillämplig gäller lagen om internationell privaträtt (*Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo*).

Vid annullering av äktenskap tillämpas lagen på den plats där äktenskapet ingicks.

De personliga förhållandena makarna emellan styrs av makarnas gemensamma nationella lag. Om makarna har olika nationalitet styrs förhållandena dem emellan av lagen i den stat där de har sin gemensamma hemvist. Om inget av detta är tillämpligt, tillämpas lagen i den stat med vilken makarna tillsammans har närmast anknytning.

Fördelningen av egendom mellan makarna styrs av samma lag som tillämpas för de personliga förhållandena mellan makarna.

Om båda makar är utländska medborgare av samma nationalitet tillämpas lagen i den stat där de är medborgare då ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna har olika nationalitet gäller lagen i den stat där de har sin gemensamma hemvist när ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna saknar gemensam hemvist tillämpas Bulgarisk lag.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.